

13.8.2012

Sisäasiainministeriö
Rajavartio-osasto

Rajavartio-osaston lausuntopyyntö 4.6.2012 (SM053:00/2011) koskien arviomuistiota rajavartiolainsäädännön muutostarpeista

SISÄASIAINMINISTERIÖN PELASTUSOSASTON LAUSUNTO

Sisäasiainministeriön rajavartio-osastolla on valmisteltu arviomuistio rajavartiolainsäädännön muutostarpeista. Rajavartio-osasto pyytää lausunnonantajia erityisesti arvioimaan, mitä käytännön vaikutuksia ja mahdollisia lainsäädännöllisiä vaikutuksia muistiossa esitetyillä muutosehdotuksilla olisi lausunnonantajien toimialan osalta.

Sisäasiainministeriö pelastusosasto esittää asiassa lausuntonaan seuraavaa:

Pelastusosaston toimialan osalta arviomuistiossa on käsitelty eräitä rajavartiolainsäädännön mahdollisia muutostarpeita, joilla voi olla vaikutuksia tai yhteyksiä pelastustoimen lainsäädäntöön.

Arviomuistiossa todetaan (1.3) saaristoalueen ja harvaan asutun alueen tehtävistä seuraavaa: ”Rajavartiolaitos osallistuu saaristoalueilla ja harvaan asutuilla alueilla valtakunnanrajan läheisyydessä usein kalusto- ja etäisyysyistä esimerkiksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen, ensivastetoimintaan sekä alkupelastustehtäviin. Muut viranomaiset ja alueen asukkaat myös käytännössä edellyttävät tätä Rajavartiolaitokselta. Mainittujen tehtävien kuulumisesta Rajavartiolaitokselle ei kuitenkaan ole säädetty lainkaan. Olisi harkittava, tulisiko selvyiden vuoksi säätää nimenomaisesti, mitä tehtäviä Rajavartiolaitoksella on saaristoalueella ja harvaan asutuilla alueilla. Samalla olisi selvitettävä, onko tarpeen tarkentaa Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia näiltä osin.”

Pelastuslain (379/2011) mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla (24 §). Pelastuslaitoksen tulee huolehtia muun muassa pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä (27 §). Pelastustoiminnan sisältö (32 §) ja pelastustoiminnan johtaminen (34 §) on määritelty pelastuslaissa. Jos pelastustoimintaan osallistuu useamman toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja (35 §). Pelastustoiminnan johtajana toimii pääsääntöisesti pelastuslaissa tarkoitettu pelastusviranomainen. Pelastuslain mukaan muun muassa valtion ja kunnan viranomaiset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti (46 §). Edellä mainitussa tarkoituksessa rajavartiolaitos osallistuu pelastuslain mukaan (46 §) pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi

kalustoa, henkilöitä ja asiantuntijapalveluita siten kuin rajavartiolaissa (578/2005) säädetään. Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksia (36 §) käyttää pelastuslaissa tarkoitettu pelastustoiminnan johtaja. Velvollisuudesta antaa virka-apua ja asiantuntija-apua säädetään niin ikään pelastuslaissa. Sen lisäksi mitä pelastuslaissa säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, muun muassa valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille toimialaansa kuuluvat tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua (49 §).

Pelastusosaston näkemyksen mukaan pelastustoiminnan sisältö ja toimivaltuudet, muiden viranomaisten osallistumiseen pelastustoimintaan sekä velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille on säädetty nykyisin asianmukaisesti ja riittävän tarkkarajaisesti pelastuslaissa. Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastuslain mukaisessa pelastustoiminnassa määritellään pelastuslaissa tarkoitetuksi yhteistyöksi (46 §) ja virka-avuksi (49 §), eikä pelastusosasto näin ollen pidä perusteltuna pelastuslaissa tarkoitettujen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien määrittelyä nykyisestä poikkeavalla tavalla.

Arviomuistiossa ehdotetaan tieliikenteen valvontaan liittyvien toimivaltuuksien käsittelyn yhteydessä (2.4), että ”Samalla tulee selvittää, tulisiko rajavartiomiehelle säätää pelastustilanteen johtamista koskevia oikeuksia, kuten mahdollisuus määrätä sivullisia suorittamaan toimenpiteitä onnettomuuspaikalla.”

Pelastustoimintaa johtaa pelastuslain mukaisesti pelastusviranomainen. Pelastustoimintaa voi pelastuslain mukaan kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen (34 §). Pelastuslaki sisältää yksityiskohtaiset säännökset pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksista (36 §) ja velvollisuudesta osallistua pelastustoimintaan (37 §).

Hätäkeskuksen hälytettyä pelastustoimen yksiköt onnettomuuskohteeseen pelastustoiminnalla on aina etukäteen määritelty pelastustoiminnan johtaja, joka käyttää pelastuslaissa tarkoitettuja pelastustoimintaan liittyviä toimivaltuuksia, tarvittaessa jo ennen saapumistaan onnettomuuspaikalle. Muiden viranomaisten tulee pelastuslaissa säädetyn (46 §) mukaisesti toimia onnettomuuspaikalla niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Lisäksi muut viranomaiset antavat tarvittaessa pelastuslaissa tarkoitettua (49 §) toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisille. Edellä mainitun johdosta pelastusosasto ei pidä perusteltuna pelastuslaissa tarkoitettujen pelastustoimintaan kuuluvien toimivaltuuksien määrittelyä nykyisestä poikkeavalla tavalla.

Arvionmuistiossa ehdotetaan varotietojen käyttöä meripelastustoiminnassa käsittelevässä osiossa (6.4), että tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmästä tulee laajentaa kattamaan varotiedot.

Pelastusosasto pitää perusteltu selvittää asetettavan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä mahdollisen tarpeen täydentää varotietojen tiedoksisaantioikeutta koskevaa sääntelyä.

Arviomuistiossa esitetään lainsäädännön teknisten muutostarpeiden (12) osalta muun muassa, että meripelastuslaissa oleva viittaus pelastuslakiin päivitettäisiin viittaamalla uuteen pelastuslakiin (379/2011).

Pelastusosasto pitää viittaussäännöksen päivittämistä perusteltuna.

Muilta osin pelastusosastolla ei ole huomautettavaa arviomuistiossa esitetyn johdosta.

Pelastusylijohtaja sijainen,
hallitusneuvos

Esko Koskinen

Hallitusneuvos

Mika Kättö

Jakelu:

rajavartiolaitos@raja.fi

VPRVLEoikeudellinenosa@raja.fi

Tiedoksi:

Pelastusosaston yksiköt